

Call for Papers

»Praxis« – Europsko mjesto sjećanja

Konferencija o jugoslavenskoj »Praxis filozofiji« i
»Korčulanskoj ljetnoj školi«, 1963 – 1974

Termin: Četvrtak, 13. listopada – Nedjelja, 16. listopada 2011. godine

Mjesto održavanja konferencije: Grad Korčula, otok Korčula, Hrvatska

Konferencijski jezici: Bosanski/Hrvatski/Srpski i Njemački

Filozofska ljetna škola na Korčuli bila je jedinstveno mjesto razmatranja i diskusija preko političkih i ideoloških granica »Hladnog rata«. U razdoblju od 1963. do 1974. godine, otok i grad Korčula predstavljali su mjesto okupljanja kritičkih intelektualaca kako sa Istoka tako i sa Zapada. Prostorije skromne gradske knjižnice na trenutak su se pretvarale u centar dalekosežnih diskusija o pozicijama kritičke filozofije, sociologije i, s time u dubokoj vezi, političkim perspektivama. Herbert Marcuse, Ernst Bloch, Jürgen Habermas, Zygmunt Baumann i Ágnes Heller su samo neki/e od najpoznatijih filozofa/kinja i intelektualaca/ki koji/e su bili/e redovni/e gosti/šće zasjedanja Korčulanske ljetne škole. Organizatori skupa su bili okupljeni oko zagrebačkog filozofskog časopisa »Praxis« u kojemu su publicirali/e autori/ce iz cijele Jugoslavije. U centru diskusija »Ljetne škole« i časopisa nalazio se pokušaj osmišljavanja novih puteva ka emancipaciji čovječanstva. Usmjereni kritikom determinističkog »sovjetskog marksizma«, članovi »Praxis-a« su pokrenuli diskusiju o mogućnostima »humanističkog marksizma«, u kojem se nalazi pojedinačni i u biti kreativni individuum. Te su diskusije bile važne i u globalnom kontekstu vremena. Unutar tih razmatranja o »humanističkom socijalizmu« slijevale su se misli zapadno-europske »nove ljevice«, »Frankfurtske škole« i elementi kritike staljinizma istočno-europskih znanstvenika i filozofa. Ti susreti postali

su mogući u relativno otvorenoj intelektualnoj i političkoj klimi Jugoslavije kasnih šezdesetih godina. Sa redogmatizacijom Saveza komunista početkom sedamdesetih godina slijedi razdoblje sve veće represije na časopis i na »Ljetnu školu« te 1974.-e godine dolazi do ukidanja »Praxis-a« i »Korčulanske ljetne škole«.

U današnjim, postjugoslavenskim prilikama jedva da postoji ozbiljno razmatranje o nasljeđu »Praxis-a« i »Korčulanske ljetne škole«. Ne uklapaju se u dominantni neoliberalni diskurs suvremenog kapitalizma, a suprotstavljaju se vladajućoj retradicalizaciji i etnizaciji društava bivše Jugoslavije. Cilj koji Rosa Luxemburg Stiftung prati održavanjem konferencije jest historijska rekonstrukcija diskusija unutar »Praxis-a« i »Ljetne škole«, te mogućnost konstituiranja europskog »mjesta sjećanja« koje je težilo kritičkoj obnovi marksizma u Istočnoj Europi kao i početnoj, općeeuropskoj suradnji u znaku »kritičke teorije« i »nove ljevice«. Naše intencije se odnose i na pitanje jesu li filozofske pretpostavke »Praxis-a« i tadašnjih debata reprezentirale »treći put« između kapitalizma i etatističkog socijalizma i u čemu leži aktualnost lijeve društvene kritike za današnjicu. U sklopu konferencije razmatrat ćemo raznovrsne tematske dimenzije kao što su a.) filozofija, b.) politika i povijest, te c.) kultura i umjetnost.

Filozofija

Pozivajući se na centralne elemente Marksovih ranih radova, autori »Praxis-a« formuliraju oštru kritiku »mehanicističkog determinizma« i »teorije odraza« sovjetmarksizma. Unatoč toj vladajućoj struji unutar »stare« i institucionalizirane ljevice, praksisovci stavljaju fokus na kreativne potencijale pojedinca i problematiku alijenacije. Konferencija prati pitanje, u kojem odnosu »Praxis filozofija« stoji sa tadašnjim međunarodnim diskusijama. Jesu li postojale veze sa egzistencijalizmom i sa »Frankfurtskom školom«? Na koji način se odvijala recepcija kritičkih teorija Zapada i Istoka? Ukoliko se razlikuje humanistički marksizam međuratnog razdoblja od praksisovskih koncepata 1960ih i '70ih godina? Postavlja se pitanje i o vezi praksisovskih teoretskih rasprava sa današnjim oblicima postmodernizma i

poststrukturalizma. Nastojimo ukazati i na divergenciju unutar same redakcije časopisa i čitavog njihovog kruga.

Politika i povijest

»Praxis« filozofija nije samo akademska disciplina koja se umno bavi metafizičkim pitanjima i problemima. Filozofija je interpretirana kao nužno »intervenirajuća znanost«, koja aktivno i neposredno djeluje u društvu i s društvenim zbivanjima. Nasuprot tome postojao je sistem koji je upravo »intervenirajuću znanost« tretirao kao državnog neprijatelja. Iz toga proizlazi pitanje kako se taj kontradiktorni odnos u jugoslavenskom slučaju ispoljavao i na temelju čega se predstavljao kao politički razorna snaga za vladajuću elitu? Taj odnos naročito je zanimljiv kada se uoči idejno zajedništvo jugoslavenske lijeve filozofije i zvaničnih političkih proklamacija vladajućeg Saveza komunista Jugoslavije. U kojoj vezi stoji »Praxis« sa međunarodnim, pa i jugoslavenskim studentskim protestom 1968. godine? Uspijeva li »Praxis« u postuliranoj sintezi »prakse« i »teorije«? Pored tih unutrašnjih pitanja treba obratiti pažnju i na međunarodne implikacije praksisovskog koncepta alijenacije, naročito na području Istočne Europe. Iz današnjeg ugla postavlja se pitanje, na koji se način može uspostaviti jedno kritičko-historijsko sjećanje na političku i estetsku kulturu »Praxis-a«.

Kultura i umjetnost

Na polju kulture i umjetnosti, razdoblje šezdesetih godina dvadesetog stoljeća se predstavlja kao burno i inovativno vrijeme. Jugoslavenski film i kazalište naročito doživljavaju vrlo plodno i kreativno razdoblje. U okviru konferencije postavlja se pitanje o međuzavisnostima teoretsko-političkih problematizacija filozofije i novim umjetničkim konceptima kao što je to slučaj u »crnom valu« jugoslavenskog filma. Na koji način filozofske debate ulaze u umjetnost, koje teme se obrađuju i kako se scenski predstavljaju? U kakvoj su vezi paralelni razvoji umjetnosti u drugim državama Istočne Europe?

Prijedlozi za izlaganja

Molimo Vas da prijedloge za izlaganje na konferenciji pošaljete do 01.03.2011. na e-mail adrese Borisa Kanzleitera kanzleiter@rosalux.de i Krunoslava Stojakovića kstojakovic@uni-bielefeld.de

Prijedlozi radova bi trebali sadržavati kratki sažetak teme, osnovne biografske podatke te adresu kontakta autora/ice. Informacije o prihvaćanju sažetaka bit će objavljene početkom travnja 2011. godine. Svi odabrani radovi bit će objavljeni nakon konferencije u zborniku radova.

Smještaj i povrat troškova prijevoza

Rosa Luxemburg Stiftung snosi izabranim izlagačima/cama troškove smještaja i prijevoza.

Organizacija

Organizaciju konferencije čine regionalni ured za Jugoistočnu Europu Rosa Luxemburg Stiftung te kulturni forum Rosa Luxemburg Stiftung-a.